

adviseurs in
ruimtelijke
ontwikkeling

Nee, tenzij-toets Natuurnetwerk Nederland

Amerongerwetering 2, Amerongen

Gemeente Utrechtse Heuvelrug

Datum: 4 december 2017

Projectnummer: 120588.01

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Plangebied	3
1.3	Toekomstige situatie	5
1.4	Ligging plangebied ten opzichte van het NNN.	7
2	Wettelijk kader	9
2.1	Nee, tenzij	9
2.2	Groene contour	11
3	Effectenboordeling	12
3.1	Toetsingscriteria	12
3.2	Natuurkwaliteit en natuurwaarden	12
3.3	Aaneengeslotenheid en robuustheid	18
3.4	Bijzondere soorten	19
3.5	Essentiele verbindingen	22
3.6	Oppervlakte	24
3.7	Samenhang	24
3.8	Overzicht effecten	24
4	Conclusie & Advies	27
4.1	Significant negatief effect?	27
4.2	Vrijblijvende aanvullende maatregelen	27

Bijlage 1: Literatuurlijst

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Op het perceel Amerongerwetering 2 te Amerongen is een agrarisch bedrijf gevestigd. Door de teruglopende verdiensten in de varkens- en schapensector is in het recente verleden besloten de intensieve veehouderij te beëindigen. Daarbij is een aantal nevenactiviteiten in de agrotouristische dag- en verblijfsrecreatie ontwikkeld.

Een deel van de nu al aanwezige en de in de toekomst beoogde activiteiten op het perceel Amerongerwetering 2 zijn niet in overeenstemming met het vigerende bestemmingsplan 'Buitengebied Amerongen'. Om die reden is een partiële herziening van het bestemmingsplan noodzakelijk.

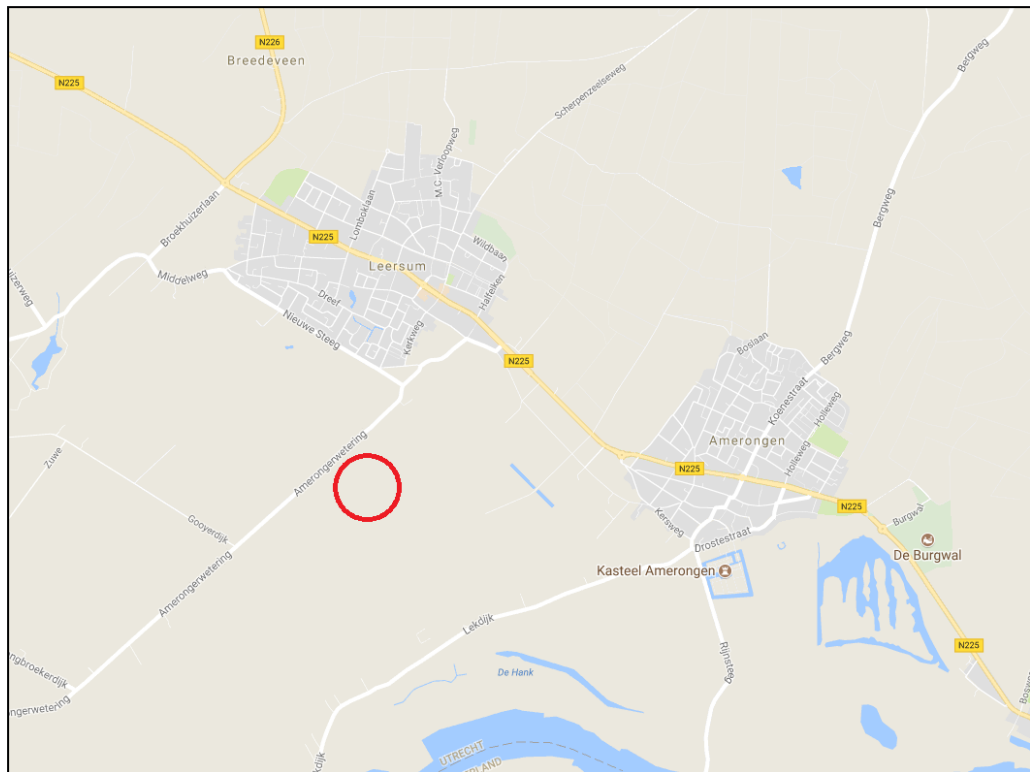
In het kader van de bestemmingsplanherziening is in 2017 een quick scan natuur (2017) uitgevoerd. Hieruit volgt dat het plangebied in het Natuurnetwerk Nederland (NNN) ligt. Vanuit de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV, herijking 2016) wordt opgelegd, dat voor elke nieuwe ruimtelijke ontwikkeling dient te worden bepaald of er wel of geen sprake is van een significant negatief effect op de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN. Ook moet getoetst worden of de ruimtelijke ontwikkeling niet leidt tot een significante aantasting van de oppervlakte van het NNN, of van de samenhang tussen NNN-gebieden. Deze aspecten dienen te worden onderzocht middels een 'nee, tenzij-toets'. Voorliggende rapportage betreft een dergelijke toets ten behoeve van de ontwikkeling aan de Amerongerwetering 2 te Amerongen.

1.2 Plangebied

1.2.1 Huidige situatie

Het plangebied bevindt zich in het buitengebied van Amerongen (gemeente Utrechtse Heuvelrug, provincie Utrecht). Amerongen kenmerkt zich door de ligging nabij de Utrechtse Heuvelrug in het noorden en agrarische gronden en de Rijn in het zuiden. De omgeving van het plangebied kenmerkt zich door boerenbedrijven, agrarische gronden en kleine bospercelen. Navolgende afbeeldingen geven de globale ligging van het plangebied weer.

Het plangebied bestaat uit een voormalig agrarisch bedrijf. Hierop zijn een woonhuis, enkele stallen en gemaaid grasland aanwezig. De stallen zijn nog ten delen ingericht voor het houden van dieren en worden deels als agro-toeristische voorzieningen gebruikt. Het gemaaid grasland wordt gebruikt voor het stallen van caravans en campers. De camperplaatsen worden begrensd door wilgensingels waarnaast kleine ondiepe slootjes zijn gelegen. In het noorden langs de Amerongerwetering is een grotere watergang gelegen.

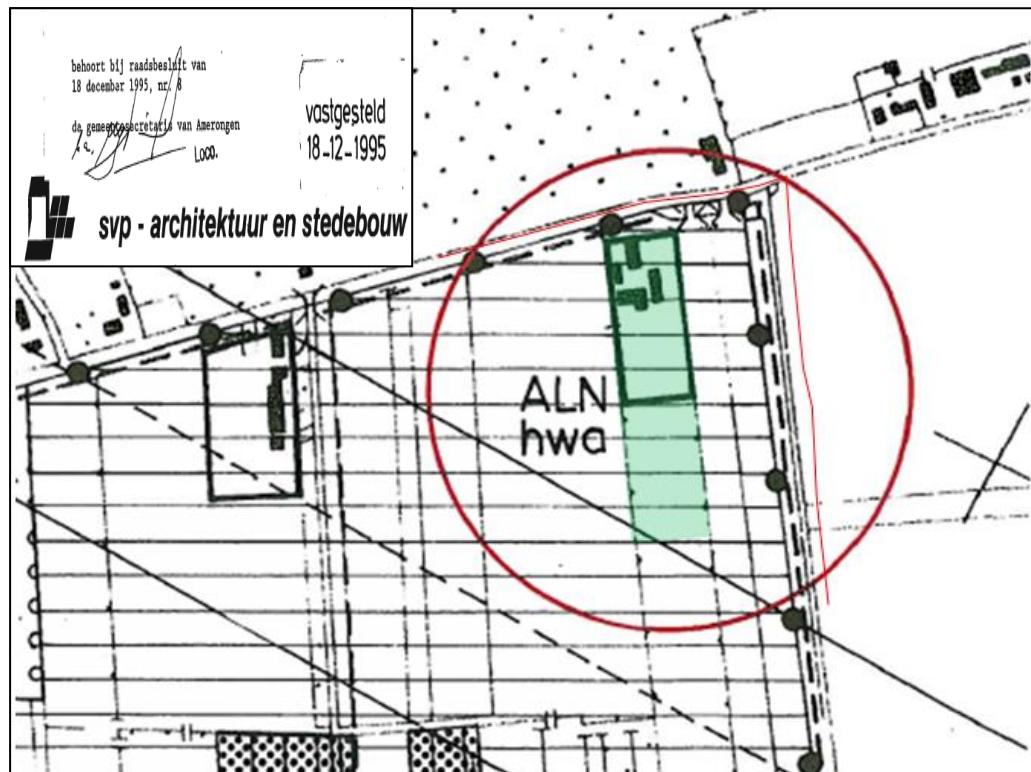

Topografische kaart met de globale ligging van het plangebied (rood omkaderd). Bron: Google Maps. Bewerking: SAB.

Ligging van het plangebied (rood omkaderd), met de huidige kampeerplaats (geel omkaderd) en de reeds aanwezige bebouwing (1: stal met deels agrotouristische dagrecreatie, 2: koeienstal, 3: woonhuis, 4: stal met overige dieren) aan de Amerongerwetering 2 te Amerongen

In de huidige situatie is het gebruik als kampeerplaats in het zuidelijk deel van het plangebied in strijd met het vigerende bestemmingsplan. Navolgende afbeelding laat een verbeelding van het huidige bestemmingsplan zien, waarop dit deel van het plangebied is weergegeven. Dit is ook in voorgaande afbeelding globaal opgenomen. De meest oostelijk stal (gebouw 1, zie voorgaande afbeelding) wordt in de huidige situatie deels gebruikt voor agrotouristische dagrecreatie. Ook dit is in strijd met het huidige bestemmingsplan.

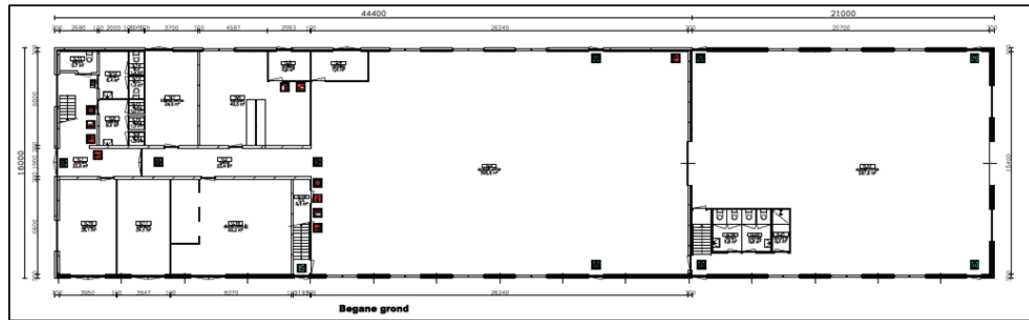
Het donkergroene kader geeft het erf weer waarop de drie stallen en het woonhuis aanwezig zijn. Het lichtgroene deel buiten het groene kader geeft de huidige kampeerplaats op de agrarische grond dat hiervoor niet is bestemd.

1.3 Toekomstige situatie

Met het nieuwe bestemmingsplan zal een gedeelte van het nu al aanwezige gebruik positief worden bestemd. Eveneens wordt nieuw gebruik ten behoeve van agrotouristische dag- en verblijfsrecreatie toegevoegd. De hieronder genoemde gebouwen komen overeen met de luchtfoto uit paragraaf 1.2.1.

1.3.1 Gebouw 1

Multifunctionele hal, waarbij de begane grond ingericht is als speelhal voor kinderen, compleet met ballenbak en springkussen. Verder is op de begane grond een kleedruimte met douchegelegenheden en een keuken aanwezig ten behoeve van de agrotouristische activiteiten. In het achterste deel op de begane grond is een indoor boerengolfbaan. Op de verdieping zijn 2 ruimten die als horeca/recreatiezaal ten behoeve van de agrotouristische activiteiten gebruikt worden. Die in het achterste deel zal af en toe worden gebruikt als (groeps)accommodatie voor maximaal 30 personen.

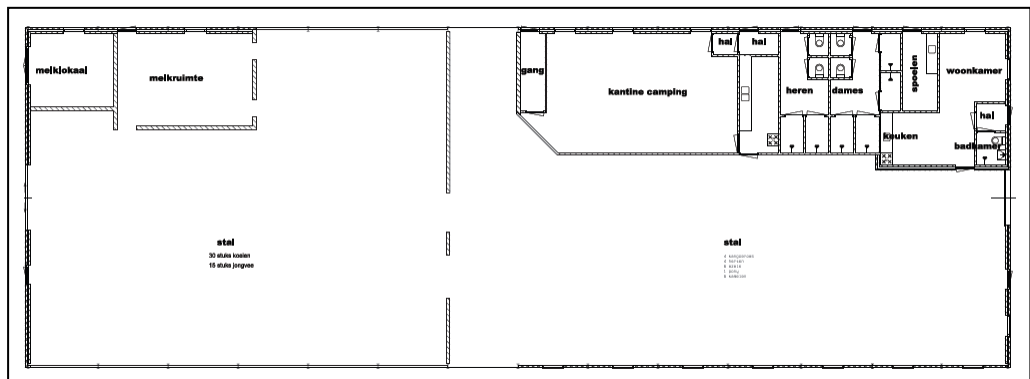
Plattegrond begane grond gebouw 1

Plattegrond verdieping gebouw 1

1.3.2 Gebouw 2

Dit is een stal waar in het voorste deel de koeien worden gemolken en waar deze in de winter op stal staan. Het achterste deel van deze stal is in gebruik als opslagruimte voor materieel en twee paardentrans. Eveneens bevinden zich hier de kantine en de toilet- en douchevoorzieningen voor de campinggasten. Verder is in dit deel van het gebouw een appartement gerealiseerd.

Plattegrond begane grond gebouw 2

1.3.3 Gebouw 3

Woonhuis van de eigenaar, waar zich tevens bed & breakfast-kamers en ontbijtruimtes en kantoor bevinden.

1.3.4 Camping

In de huidige situatie is reeds een camping achter de bebouwing van het perceel Amerongerwetering 2 aanwezig. De camping zal in de nieuwe situatie plaats bieden aan 25 kampeermiddelen in de vorm van tenten, caravans en vouwwagens. In de nieuwe situatie zal de camping wat kleiner zijn dan in de huidige situatie. Aan de zuidzijde zal een klein deel van de huidige camping wederom agrarische grond worden. Uiteindelijk zal de camping 0,47 ha groot zijn (zie hiervoor bijlage 1 van het bestemmingsplan).

1.3.5 Overige buitenruimten

De buitenruimte rondom de bebouwing van het perceel Amerongerwetering zal grotendeels gebruikt worden voor parkeerplaatsen voor bezoekers van de camping, de bed&breakfast en het appartement.

1.3.6 Landschappelijke inpassing

De bestaande kwaliteiten, zoals de fruitboomgaard, de hagen, bomenrijen en de singels blijven behouden en worden daar waar nodig aangevuld.

1.3.6.1 Terreininrichting

Rondom de opstallen zijn parkeerplaatsen ontwikkeld om te voorzien in de parkeerbehoefte van de bezoekers van de camping en dagrecreatieve functies. In totaal is plaats voor 75 parkeerplaatsen. Vanwege beperkte ruimte is gekozen voor schuinparkeren. Dit vraagt om een goede ontsluitingsmogelijkheid in voorwaartse richting. Deze route loopt over het erf en via de boerderij en de boomgaard naar de uitgang. Vanaf deze route is de camping ook bereikbaar. Tussen fraaie houtsingels is plaats voor in totaal 25 kampeerplaatsen, waarvan er 4 bestemd zijn voor campers. Middels twee centrale assen zijn de kampeerplaatsen ontsloten. De assen zijn voorzien van solitaire vruchtdragende bomen, zoals notenbomen. Het huidige speelelement (o.a. zandbak) zal verplaatst worden in de as om de toekomstige kampeerplaatsen te ontsluiten.

1.3.6.2 Houtsingels

Aan weerszijden van de camping blijven de bestaande singels behouden. Zo blijft deze omsloten door fraaie houtsingels. Het is een camping met groene randen. De achterzijde van de camping blijft open naar het landschap van de flankerende landgoederen.

1.4 Ligging plangebied ten opzichte van het NNN.

Het plangebied ligt in zijn geheel in het NNN. Op onderstaande afbeelding is de positie van het plangebied in het NNN aangegeven met een rood kader.

Globale ligging van het plangebied in het Natuurnetwerk Nederland (Bron: PRV, 2016)

2 Wettelijk kader

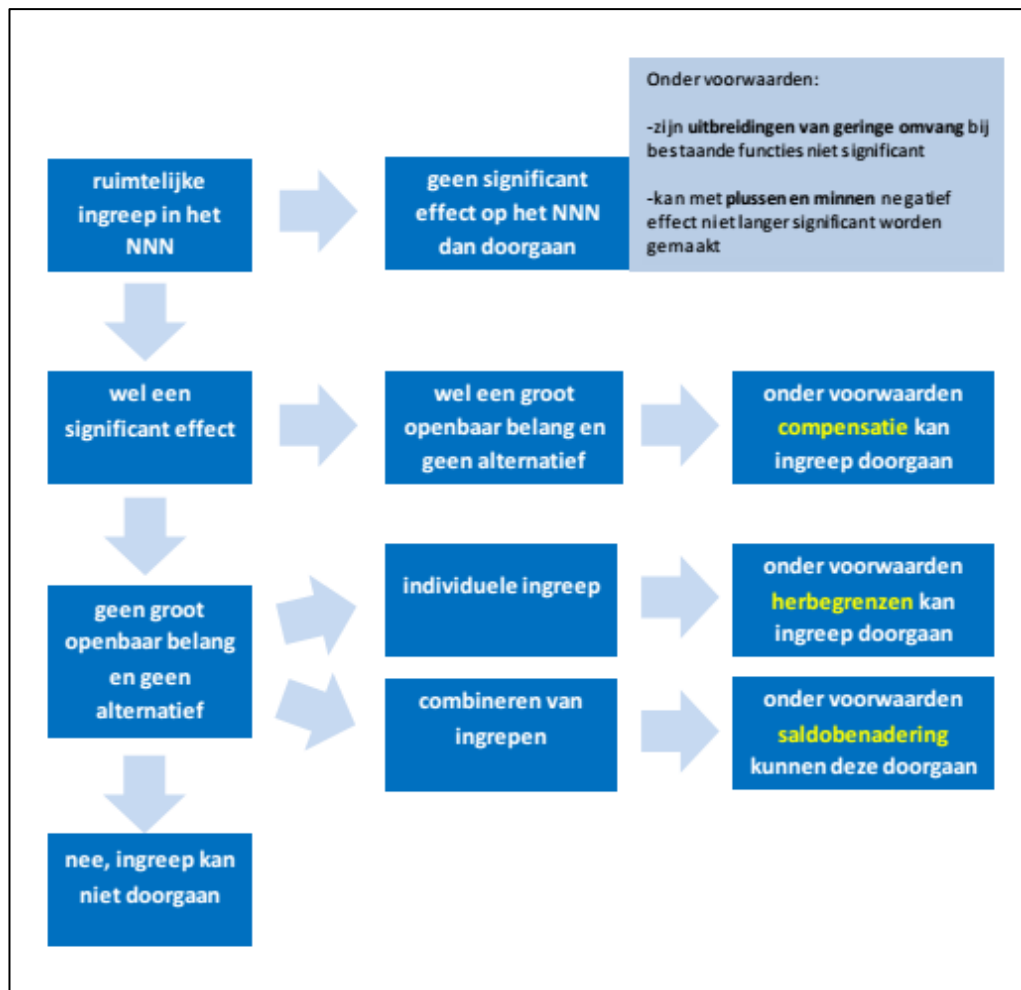
2.1 Nee, tenzij

Het NNN wordt beschermd via het 'nee, tenzij'-regime. Het Rijk heeft de provincies via het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) de taak gegeven deze bescherming nader uit te werken. De provincie Utrecht heeft haar NNN-beleid vastgelegd in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie (PRS) en heeft in de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV) regels opgenomen waaraan gemeentelijke plannen moeten voldoen.

Nieuwe (planologische) ontwikkelingen zijn in principe niet mogelijk binnen het NNN, als deze een significant negatief effect hebben op het functioneren van het NNN. De initiatiefnemer van een ontwikkeling moet bij het nee, tenzij-regime de onderbouwing leveren. Om een zorgvuldige beoordeling te kunnen maken zal de initiatiefnemer in een zogenaamd nee, tenzij-onderzoek de effecten van de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling op de te beschermen, te ontwikkelen en te behouden factoren moeten specificeren. Het gaat daarbij om de 'wezenlijke waarden en kenmerken' van de bij het gebied behorende natuurdoelen en natuurkwaliteit. De provincie Utrecht heeft ter beoordeling van de wezenlijke kenmerken en waarden zes toetsingsaspecten benoemd:

- 1 bestaande en potentiële waarden van het ecosysteem, inclusief vereiste omgevingsfactoren (zoals donkerte, bodem, water, milieu);
- 2 de robuustheid en aaneengeslotenheid van het NNN;
- 3 de aanwezigheid van bijzondere soorten;
- 4 de verbindingsfunctie van het gebied voor soorten en ecosystemen;
- 5 behoud van oppervlakte;
- 6 behoud van samenhang.

Een nee, tenzij-onderzoek kan achterwege blijven, indien het een ontwikkeling van geringe omvang betreft bij een bestaande functie. De provincie stelt dat een dergelijke kleine ontwikkeling niet tot significante gevolgen voor de waarden van het NNN leidt, als in de ruimtelijke onderbouwing wordt aangetoond dat deze ontwikkeling op al verstoord terrein plaatsvindt.

Beslisboom Nee, tenzij-regime uit de PRS Utrecht (2016)

Als er sprake is van significante aantasting, dan mag de voorgenomen ontwikkeling geen doorgang vinden, tenzij deze voldoet aan enkele randvoorwaarden. Dit tenzij heeft betrekking op ontwikkelingen met redenen van groot openbaar belang. Indien dit aangetoond wordt, er geen reële alternatieven zijn, en de negatieve effecten zo veel mogelijk beperkt worden, is de ontwikkeling wel mogelijk. De overblijvende effecten moeten dan wel gecompenseerd worden. Aan de compensatie worden nadere eisen gesteld: de compensatie vindt plaats buiten het NNN, in de directe omgeving van de ingreep, in natura (indien absoluut onmogelijk financieel), gelijktijdig en gelijkwaardig (bij hoge waarden met extra factor voor ontwikkelingstijd). Compensatie vindt bij voorkeur plaats binnen de groene contour.

Als er sprake is van een significante aantasting, maar niet van groot openbaar belang, bieden de volgende drie instrumenten aanvullende mogelijkheden voor ontwikkelingen binnen het NNN:

Plussen & minnen

Bij deze methode wordt in hetzelfde project binnen het plangebied voldoende onderdelen opgenomen die natuurwinst opleveren. Het is daarbij belangrijk dat de natuurkwaliteit (en de natuuroppervlakte) gelijktijdig met de ruimtelijke ontwikkeling minstens evenredig 'meegroeit'. Op basis van de combinatie van positieve en negatieve effecten

ten van het plan als geheel kan de conclusie dan zijn dat er geen sprake is van significante aantasting.

Bij het toepassen van Plussen & minnen is het belangrijk dat de plussen langdurig te borgen zijn. Als voorbeeld kan een deel van het plangebied als natuur bestemd worden. Een voorbeeld dat niet te borgen is, is het handhaven van een bos op een locatie met de bestemming wonen of tuin. De eigenaren zijn dan vrij om later de natuur weer te verwijderen.

Herbegrenzing

Herbegrenzing van het NNN is toepasbaar voor terreinen tot enkele hectares groot. Er is dan een zorgvuldige ecologische onderbouwing nodig dat herbegrenzing leidt tot een betere samenhang of een betere functioneren van het NNN. Voorwaarden zijn wel dat de wezenlijke kenmerken en waarden (waaronder de samenhang) behouden blijven en dat de oppervlakte van het NNN ten minste gelijk blijft. Met dit instrument wijzigt de feitelijke begrenzing van het NNN. Deze wijzigingen verwerkt de provincie periodiek in de geconsolideerde versie van Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV). Bij de herijking van de PRV (eens in de vijf tot 10 jaar) wordt het NNN opnieuw door Provinciale Staten (PS) aangewezen en vastgesteld.

Saldobenadering

De Saldobenadering lijkt op het Plussen & minnen, maar is veel grootschaliger en er zijn meestal meer functies en grondeigenaren bij betrokken. In de PRV en de partiële herzieningen van de PRV zijn de formele eisen aan het instrument volgens de rijksregels in het Barro beschreven. Samengevat zijn de eisen:

- Er ligt een integrale gebiedsvisie voor een samenhangend gebied in een gezamenlijk ruimtelijk plan. De visie voorziet in een combinatie van ontwikkelingen;
- Saldobenadering biedt per saldo meerwaarde voor de natuur, vooral voor het functioneren van het NNN op gebiedsniveau. De wezenlijke waarden en kenmerken, de oppervlakte en de samenhang zijn daarbij de toetsingscriteria;
- De wijze waarop de natuurwinst bereikt wordt, is goed geborgd;
- De oppervlakte en de kwaliteit van de natuur moeten in principe gelijk blijven of toenemen.

2.2 Groene contour

Naast het NNN heeft de provincie Utrecht gebieden begrensd als 'groene contour'. Deze gebieden zijn door hun ligging belangrijk voor het functioneren van het NNN, maar vallen er zelf niet binnen. Het 'nee, tenzij'-regime is voor deze gebieden dan ook niet van toepassing. Wel stimuleert de provincie in deze gebieden de vrijwillige realisatie van nieuwe natuur. Eventuele nieuwe natuur wordt na realisatie opgenomen in het NNN. Verder zal EHS-compensatie ten gevolge van het 'nee, tenzij'- regime vooral in de groene contour plaats kunnen vinden.

Recreatie en natuur zijn goed mogelijk binnen de groene contour, mits de recreatie geen negatieve invloed heeft op het functioneren van nieuwe natuur, zo blijkt uit de PRS.

3 Effectenboordeling

3.1 Toetsingscriteria

Het toetsingskader van de nee, tenzij-toets bestaat uit de volgende zes hoofdaspecten (wezenlijke kenmerken en waarden):

- 1 bestaande en potentiële waarden van het ecosysteem, inclusief vereiste omgevingsfactoren (zoals donkerte, bodem, water, milieu);
- 2 de robuustheid en aaneengeslotenheid van het NNN;
- 3 de aanwezigheid van bijzondere soorten;
- 4 de verbindingsfunctie van het gebied voor soorten en ecosystemen;
- 5 behoud van oppervlakte;
- 6 behoud van samenhang.

3.2 Natuurkwaliteit en natuurwaarden

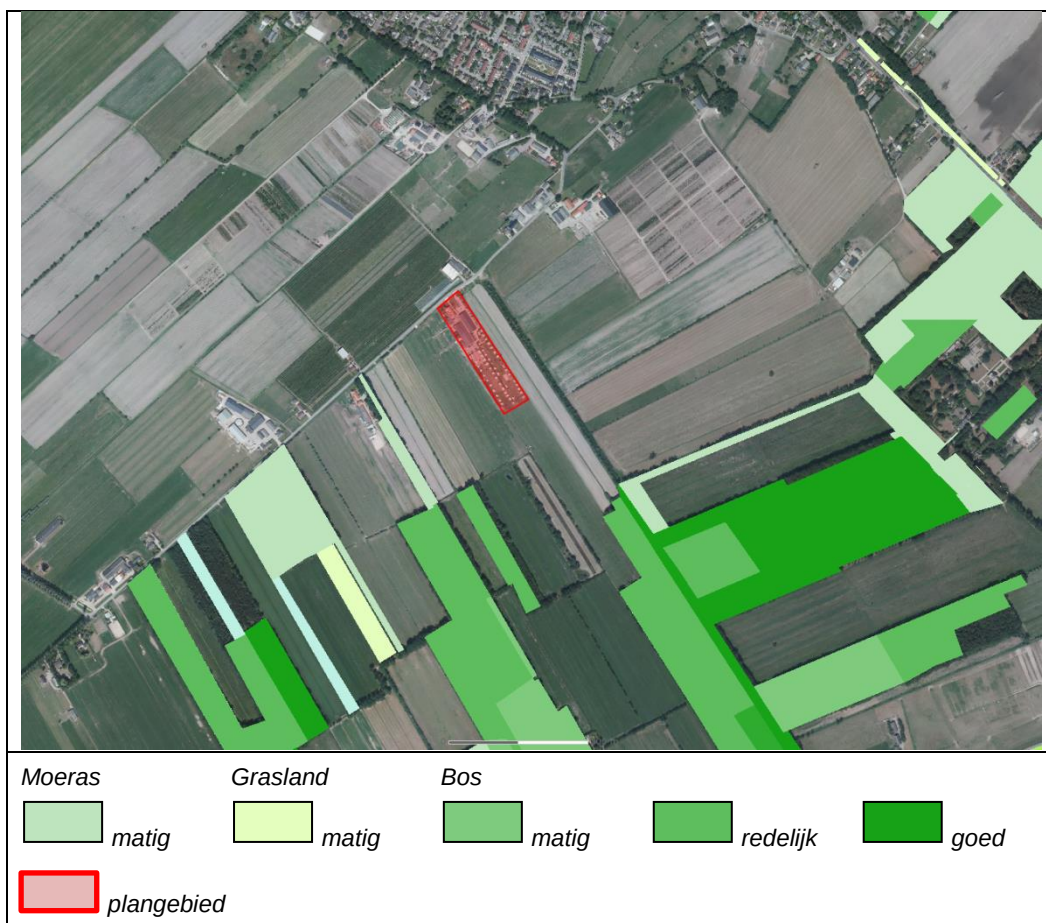
3.2.1 Actuele natuurwaarden & natuurwaardering.

Toetsingscriterium: Op grond van de provinciale natuurwaardering: aantasten van gebieden met de natuurwaarden 'uitstekend' en 'goed'.

Om de kwaliteit van natuur te beschrijven, wordt gebruikgemaakt van de 'natuurwaardering van locaties'. Dit is de mate waarin karakteristieke soorten voorkomen, onderverdeeld in een schaal van uitstekend - goed - redelijk - matig.

In onderstaande figuur wordt de natuurwaardering van de provincie weergegeven. De gronden rondom het plangebied zijn onderverdeeld in gebieden met moeras, grasland en bos. De moerasgebieden liggen ten zuidwesten van het plangebied op circa 600 en 700 meter afstand (hemelsbreed gemeten) en zijn aangemerkt als voedselarm moeras met matige kwaliteit. Het grasland, gelegen ten zuidwesten van het plangebied ligt op circa 475 meter afstand van het plangebied en wordt beschouwd als een vochtig/nat voedselarm grasland met matige kwaliteit.

Ten zuiden, zuidwesten en zuidoosten van het plangebied zijn diverse bospercelen gelegen welke zijn aangemerkt als vochtige voedselarme bossen van zowel matige als redelijke kwaliteit, vochtig voedselrijk bos met goede kwaliteit, nat voedselrijk bos met matige kwaliteit, droog voedselarm bos met matige kwaliteit en broekbos met matige kwaliteit. Al deze gebieden zijn gelegen buiten de invloedssfeer van het plangebied. Het dichtstbijzijnde perceel ligt op circa 175 meter.

Provinciale natuurwaardering

Met de uitbreiding van de activiteiten (ten opzichte van de huidige vergunde situatie) wordt agrarische grond aan het NNN onttrokken. Met het voornemen gaat er geen als natuur gewaardeerd bos, moeras of graslandpercelen verloren. Daarnaast heeft intensief beheerd grasland (wat het gebruik zou zijn van de camping in de huidige legale situatie) een zeer lage natuurwaarde. Van aantasting van de gebieden met een provinciale natuurwaardering is geen sprake.

3.2.2 Oude boskernen

Toetsingscriterium: Aantasten van oude boskernen van de categorie 'zeer waardevol' en 'bijzonder waardevol'.

Oude boskernen zijn actuele groeiplaatsen van autochtone bomen en struiken, die afstammen van oorspronkelijk inheemse flora, die na de ijstijd op eigen kracht Nederland hebben bereikt. De groeiplaats kan bos zijn maar ook een houtwal, een enkele boom of struik als relict van het oorspronkelijke bos. Belangrijk is de aanwezigheid van een bosbodem van 150 jaar of ouder. Ten oosten van het plangebied is een houtwal gelegen, welke is aangewezen als oude boskern en wordt als zeer waardevol geclassificeerd. Dit gebied ligt op circa 50 meter afstand van het plangebied. Ten zuidoosten van het plangebied ligt ook een oude boskern die als uiterst waardevol wordt beschouwd. Onderstaande afbeelding toont de ligging van het plangebied ten opzichte van de oude boskernen. Gezien de ligging van de boskernen buiten het

plangebied is geen sprake van verstoring, aantasting of vernietiging van de houtopstand aldaar. Negatieve effecten van de plannen op de nabijgelegen oude boskernen zijn om die reden niet aanwezig.

Ligging van de oude boskernen (paars = uiterst waardevol, rood = zeer waardevol, oranje = waardevol) en oude bosgroeiplaatsen (lichtgroen) ten opzichte van het plangebied (rood omkaderd).

3.2.3 Potentiële natuurwaarden

Toetsingscriteria:

- *Utrechtse natuurdoeltypen* (UNAT's) zoals af te leiden via de beheertypen, zoals vastgelegd in het Natuurbeheerplan (ambitiekaart).
- *Abiotische omstandigheden voor bijzondere ecologische kwaliteiten.*

Utrechtse natuurdoeltypen

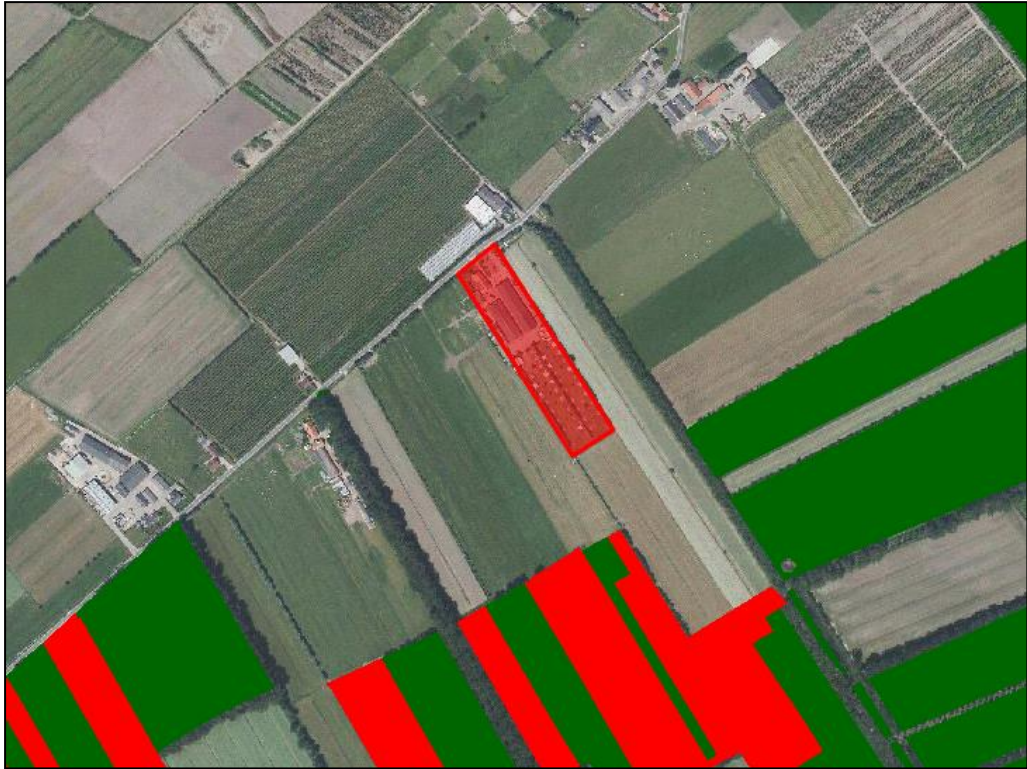
In het natuurbeheerplan 2018 is een beheertypenkaart opgenomen. De beheertypenkaart geeft aan welke gebieden binnen het NNN aangewezen zijn voor een bepaald natuur- of landschapsbeheertype. De ambitiekaart is een middel om te bepalen welk terrein voor een kwaliteitsimpuls in aanmerking zou moeten komen.

Binnen het plangebied zijn geen gebieden aanwezig welke in het natuurbeheerplan in de beheertypenkaart en ambitiekaart zijn opgenomen (zie navolgende afbeeldingen). Ten oosten van het plangebied, op een afstand van circa 50 meter, ligt een langgerekt perceel waar het beheertype L01.02 Houtwal en houtsingel aanwezig is. Ten zuiden van het plangebied liggen percelen met beheertype N17.06 Vochtig en hellinghakhout en N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos. Het heeft de hoogste prioriteit om dit om te vormen naar N10.01 nat schraalland, of N12.05 kruiden- en faunarijke akker. Ten westen van het plangebied ligt landschapstype L01.07 Laan.

Gezien het plangebied niet binnen een perceel met een beheertype of ambitie ligt, heeft het voornemen geen nadelige gevolgen voor de beheerambities in de omgeving van het plangebied.

Globale ligging van het plangebied ten opzichte van de beheertypen natuur en landschap, zoals vastgelegd in het Natuurbeheerplan 2018.

Globale ligging van het plangebied ten opzichte van om te vormen landbouwgrond naar een beheertype natuur (rood) en bestaande beheertypen natuur naar andere beheertypen (groen), zoals vastgelegd in het Natuurbeheerplan 2018.

Agrarische grond dat uiteindelijk niet specifiek wordt ingericht in een bepaald natuurdoeltype is wel vaak belangrijk voor het goed functioneren van het NNN en de natuurdoeltypen. De natuur is ook afhankelijk van agrarische gronden. Zo foerageert bijvoorbeeld de das op zulk terrein. Met de voorgenomen planologische wijziging zal 0,47 ha aan agrarische grond verdwijnen. Er is echter binnen het NNN nog voldoende alternatief agrarisch terrein. Van een significant negatief effect is gezien het geringe oppervlak dan ook geen sprake.

Agrarisch natuurbeheer

Het plangebied ligt volgens het Natuurbeheerplan 2018 in het Leefgebied droge dooradering – soortenrijke akkers en akkerranden (zie navolgende afbeelding). De begrenzing van dit gebied is echter globaal, daar de bebouwing en het erf ter plaatse niet zijn geëxclaveerd. Op dit moment wordt de grond van het plangebied niet conform een dergelijk beheertype beheerd en heeft er in het verleden niet een dergelijk beheer plaatsgevonden. Met de voorgenomen plannen zal het voor 0,47 ha agrarische grond niet meer mogelijk zijn om het in te richten als soortenrijke akker of akkerrand. Echter, grote oppervlaktes aan diverse agrarische gronden zijn als zodanig aangewezen. Er zal daarom voldoende alternatief zijn om nog soortenrijke akkers en akkerranden aan te leggen. Van een significant negatief effect is gezien de geringe oppervlakte van de nieuwe planologische situatie geen sprake.

Het plangebied ligt in het agrarisch natuurbeheertype Soortenrijke akkers (donkergeel) en Akkerranden (zwarte ruiten). In de omgeving ligt ook nog Landschapszoekgebied (lichtpaars).

Abiotische omstandigheden

De gronden welke door het voornemen opnieuw bestemd worden, zijn in het verleden als agrarische gronden voor veehouderij in gebruik geweest. Deze gronden zijn zodoende intensief beheerd en bemest waardoor de gronden voedselrijk en arm aan soorten zijn. Daarnaast zijn voorzieningen voor drainage aangelegd, zodat bijzondere hydrologische kenmerken in het plangebied ontbreken. Van bijzondere abiotische omstandigheden is derhalve geen sprake. Met de plannen worden gronden met bijzondere abiotische eigenschappen niet aangetast.

Overige omgevingsfactoren

In hoofdstuk 1 van voorliggende rapportage is het voornemen verwoord. Hieruit blijkt dat het nieuwe bestemmingsplan ziet op onder andere het toestaan van kleinschalig kamperen. Het toekomstige recreatief gebruik van het plangebied leidt ertoe dat er mogelijk sprake is van toename van verstoring door licht, geluid en optische verstoring door aanwezigheid van mensen.

SAB heeft ten behoeve van het bestemmingsplan een akoestisch onderzoek uitgevoerd (SAB, 2015). Uit het onderzoek blijkt dat bij maximalisatie van het voornemen de geluidsbelasting op de omgeving de grenswaarden van het stiltegebied (35 dB(A)) niet overschrijdt. Uit Kleijn (2008) blijkt dat de grenswaarde van verstoring door geluid tussen diersoorten onderling erg verschillend is. Als drempelwaarde voor broedvogels wordt in de literatuur doorgaans 42 dB (A) gehanteerd (o.a. in Reijnen e.a. 1995,1996). Over de effecten van geluid op landzoogdieren en vleermuizen is minder bekend. Kleijn (2008) stelt dat barrièrewerking door geluid voor deze soortgroepen doorgaans niet aan de orde is. Gelet op de lage geluidsemissie van de activiteiten die

het plan toestaat (< 35 dB(A) op 50 meter vanaf de plangrens) zijn negatieve effecten van geluid op de omgeving niet aanwezig.

Verlichting kan leiden tot verstoring van de nachtrust of foerageergedrag van (nacht-) dieren. Een deel van de aanwezige verlichting wordt derhalve door het groen uit het zicht worden weggenomen.

Van verstoring door de aanwezigheid van mensen is in dit geval geen sprake. Vrijwel het gehele plangebied wordt afgeschermd door hagen en singels, zodat naast de aanwezige mensen in het plangebied ook de voertuigen worden afgeschermd. Enkel de zuidzijde van het plangebied is niet afgeschermd. Het achterliggende grasland heeft weinig natuurwaarden, waardoor aldaar niets verstoord wordt.

Met de bestemmingsplanwijziging zal geen sprake meer zijn van een intensieve veehouderij. Het aantal vee wordt namelijk teruggeschroefd tot 20 koeien en enkel nog ingezet voor de recreatieve functie. Bij intensieve veehouderij is sprake van een hoge stikstofuitstoot en intensieve bemesting. Beide zorgen voor verrijking van de bodem, waardoor het aantal plant- en diersoorten in het plangebied en de omgeving laag is. Met het stoppen van de intensieve veehouderijfunctie zal minder sprake zijn van bemesting en verzuring van het plangebied en de omgeving, waardoor natuurwaarden kunnen stijgen.

3.3 Aaneengeslotenheid en robuustheid

Toetsingscriterium: Opsplitsing of verkleinen van een gebied.

Beide begrippen staan voor het tegengaan van versnippering. Dat gebeurt middels faunavoorzieningen, ecoducten, het afsluiten van wegen en de afbraak van gebouwen. Ook het verlies aan natuuroppervlakte kan significante gevolgen hebben. Kleine oppervlaktes van 100 - 150 m² hebben dat in bovengenoemde situaties niet. Oppervlaktes van meer dan 1 hectare per definitie wel. Voor gebieden met een oppervlakte tussen eerder genoemde areaalgrootte dienen de gevolgen nader te worden onderzocht.

Door de voorgenomen plannen zal een areaal van 0,47 hectare, waar agrarische natuur kan worden ontwikkeld, aan het NNN worden onttrokken. Echter het plangebied is niet ingesloten tussen natuurgebieden of gebieden waarvoor de provincie specifiek beheer van natuurdoeltypen toepast. Met de plannen wordt derhalve de samenhang tussen bestaande natuurgebieden niet verkleind en worden geen gebieden opgesplitst.

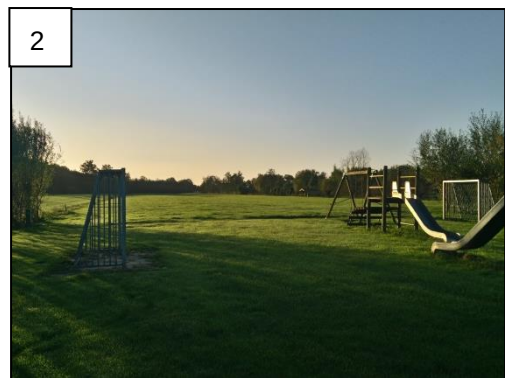
Daarnaast ligt het plangebied niet in en grenst het niet direct aan natuurgebieden of gebieden waarvoor de provincie specifieke natuurdoeltypen heeft opgesteld. Om die reden is er met de plannen geen sprake van verkleinen van gebieden. Het plangebied ligt ook niet nabij of in een gebied welke is aangewezen als (robuuste) verbindingzone voor het NNN. Een verlies van bestaande natuuroppervlakte is derhalve niet aan de orde.

3.4 Bijzondere soorten

3.4.1 De aanwezigheid van bijzondere soorten (Wet natuurbescherming)

Toetsingscriterium: Negatieve gevolgen voor beschermde soorten uit de Wet natuurbescherming.

Uit een veldinventarisatie van SAB (quick scan natuur SAB, 2017) blijkt dat het plangebied bestaat uit een verhard erf waarop geen bijzondere plantensoorten aanwezig zijn. De delen in het plangebied die niet verhard zijn (grasland), worden intensief beheerd ten behoeve van de recreatieve activiteiten (kampeerplaatsen). Slechts enkele delen van het plangebied zijn relatief ongestoord gedurende de wintermaanden. Het betreft dan de wilgensingels en de greppels die als afscheiding fungeren tussen de percelen. Onderstaande afbeelding geeft een impressie van het plangebied ten tijde van het veldbezoek.

Plangebied ten tijde van het veldbezoek. Op de afbeeldingen zijn de camping (foto 1 en 2), een kleine vervallen schuur (foto 3) en grote stal (foto 4) verbeeld.

Wel zijn er huismussen op het erf waargenomen. De soort is in grote aantallen aanwezig in het plangebied. De vogels maken veelvuldig gebruik van de stallen en de gevelbetimmering op het woonhuis. Door de aanwezigheid van een open kippenren en veel coniferen en hagen is het ideale habitat voor huismussen ontstaan. De nesten van de huismus zijn jaarrond beschermd en ook essentieel leefgebied van deze soort dient te worden beschermd. Met de plannen wordt echter het leefgebied en de nestplaats van de huismussen niet aangetast, waardoor van een negatief effect op deze soort geen sprake is. Sporen (braakballen, uitwerpselen, nesten) van overige jaarrond beschermde vogelsoorten zoals uilen, roofvogels en dergelijke zijn niet aangetroffen in

het plangebied. Negatieve effecten op jaarrond beschermde soorten worden om die reden niet verwacht.

Vleermuizen kunnen ook in het plangebied voorkomen. Binnen het plangebied zijn geen duidelijke (doorlopende) lijnvormige elementen te onderscheiden, waardoor de aanwezigheid van essentiële migratie- en vliegroutes in het plangebied niet waarschijnlijk is. Het is mogelijk dat enkele individuen van de gewone dwergvleermuis in het plangebied foerageren en een verblijfplaats in het woonhuis hebben. Met het voornemen zijn extra groene stroken voorzien, wat een positief effect kan hebben op het foerageergebied van deze soort. Het woonhuis blijft behouden. Ook kunnen aanvullende maatregelen getroffen worden om de negatieve effecten van licht nog meer te beperken. Om die reden zijn negatieve effecten niet aanwezig.

Andere beschermde soorten als grondgebonden zoogdieren, amfibieën en reptielen zijn niet aangetroffen in het plangebied. De voornaamste reden voor de afwezigheid van deze soorten is, dat het plangebied niet het juiste biotoop voor deze soorten bevat: ontbreken watergangen, onvoldoende geschikte foerageerplekken, te intensief beheer.

3.4.2 De aanwezigheid van bijzondere soorten (bedreigde soorten van de Rode lijsten en Oranje lijsten).

Toetsingscriterium: Negatieve gevolgen voor bedreigde soorten uit de categorieën 'bedreigd', 'ernstig bedreigd' of 'op het punt van verdwijnen' van de Rode en/of Oranje Lijsten.

Er zijn landelijke Rode lijsten opgesteld van bedreigde en kwetsbare dieren en planten. Daarbij is wettelijk vastgelegd dat de overheid deze soorten beschermt en dat zij het onderzoek én werkzaamheden bevordert die nodig zijn voor de bescherming van deze Rode lijstsoorten. In het provinciale Beleidsplan Natuur en Landschap is opgenomen dat het provinciale soortenbeleid zich richt op bedreigde en kwetsbare soorten in Utrecht. Gedeputeerde Staten (GS) hebben de Oranje lijst voor fauna vastgesteld in 1997 en voor flora in 2001. De soorten op deze lijst dienen ook bij deze toetsing te worden beschouwd.

Naast de quickscan natuur zijn gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF, 2 november 2017) geraadpleegd om na te gaan of bedreigde soorten van de Rode lijst en Oranje lijst in en rondom het plangebied voorkomen (in de laatste vijf jaar). In onderstaande tabel zijn de Rode en Oranje lijstsoorten weergegeven welke rondom het plangebied voorkomen.

Rode lijst van bedreigde soorten		Oranje lijst van bedreigde soorten	
Soort	Status	Soort	Status
Beemdkroon	KW	Amandelwilg	KW
Bever	GE	Bloedzuring	GE
Boerenwaluw	GE	Bosanemoon	GE
Boommarter	KW	Gewone vogelmelk	GE
Boomvalk	KW	Heggenduizendknoop	GE
Geelwratte amaniet	BE	Hondspeterselie	KW
Gele kwikstaart	GE	Kraakwilg	KW

Geringde vaalhoed	BE	Ruw walstro	KW
Graspieper	GE	Zwaluwtong	GE
Grauwe vliegenvanger	GE	Zwarte populier	BE
Grijze purpersteelgor- dijnzwam	BE		
Grijze slanke amaniet	KW		
Groene specht	KW		
Groen schorssteeltje	GE		
Groot dikkopje	GE		
Groot klokhoedje	KW		
Groot touwtjesmos	KW		
Grote mantelmeeuw	GE		
Grote modderkruiper	KW		
Grutto	GE		
Hanenkam	KW		
Huismus	GE		
Huiszwaluw	GE		
Kleine pelargoniumgor- dijnzwam	GE		
Kneu	GE		
Koekoek	KW		
Korenbloem	GE		
Kramsvogel	GE		
Kwartelkoning	KW		
Laatvlieger	KW		
paarssteelschijnridder- zwam	KW		
Ringmus	GE		
Ringslang	KW		
Rosse vleermuis	KW		
Ruig leermos	BE		
Smalsporig boomglim- schoteltje	GE		
Spotvogel	GE		
Veldleeuwerik	GE		
watersnip	BE		

Toelichting tabel: BE: Bedreigde soorten; KW: Kwetsbare soorten; GE: Gevoelige soorten

Ten tijde van het veldbezoek is een inschatting gemaakt of, en zo ja, waar bijzondere soorten in het plangebied kunnen voorkomen. Enkel de soorten huismus, boerenzwaluw, laatvlieger, ringmus, rosse vleermuis en kerkuil kunnen in het plangebied voorkomen. De huismus is tijdens het veldbezoek ook daadwerkelijk ter plaatse vastgesteld. Effecten zijn echter uitgesloten (SAB, 2017). Daarnaast zijn sporen van de kerkuil en boerenzwaluw niet aangetroffen. Voor de laatvlieger en rosse vleermuis is vanwege de mogelijke toename van kunstmatige verlichting mogelijk sprake van een gering negatief effect. Ook de ringmus kan aanwezig zijn, maar is tijdens het veldbezoek van de quick scan niet aangetroffen. Indien deze soort toch aanwezig is, heeft de planologische wijziging geen negatief effect op deze soort.

Andere soorten zijn op basis van de specifieke biotoopvereisten niet in het plangebied aanwezig. Zo komt de grijze slanke amaniet voor in loofbossen en lanen. Deze zijn niet aanwezig in het plangebied. Effecten van het voornemen op bijzondere soorten is derhalve niet te verwachten.

3.5 Essentiele verbindingen

3.5.1 De aanwezigheid van essentiële verbindingen (verbindingen tussen natuurgebieden zoals ecologische verbindingszones, ecoducten en faunavoorzieningen)

Toetsingscriterium: Door ingreep wordt een verbinding 'ernstig belemmerd', dan wel kan niet meer gerealiseerd worden.

Ecologische verbindingszones verbinden kerngebieden van het NNN en maken barrières als wegen passeerbaar voor flora en fauna. Het Rijk en de provincie hebben hier toe verschillende verbindingen aangewezen.

In (digitale kaarten van) de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2028 (Herijking 2016) wordt niet meer gesproken over ecologische verbindingszones. Deze zijn op de kaart niet aanwezig. Er bevindt zich dan ook geen ecologische verbindingszone nabij het plangebied. Van een negatief effect is logischerwijs dan ook geen sprake.

Navolgende afbeelding toont de geplande en gerealiseerde ecoducten en faunavoorzieningen. De dichtstbijzijnde voorziening is een reeds gerealiseerde faunavoorziening op circa 3,5 kilometer ten oosten van het plangebied. Op ongeveer dezelfde afstand ten noordwesten van het plangebied is een ecoduct gepland. Gezien de grote tussenliggende afstand, is van een negatief effect van de plannen op deze faunavoorzieningen geen sprake.

Het NNN (lichtgroen) met de gerealiseerde faunavoorzieningen (donkergroene vierkanten) en gepland ecoduct (blauwe ster) in de omgeving van het plangebied (rode stip).

3.5.2 De aanwezigheid van essentiële verbindingen (foerageer- en migratieroutes, corridors, e.d.)

Toetsingscriterium: Door een ingreep wordt een verbinding ernstig belemmerd dan wel kan niet meer gerealiseerd worden.

Dit zijn verbindingen/routes, die binnen kerngebieden van het NNN liggen of aan de rand daarvan. Dieren gebruiken ze om van rust- naar foerageerplaats te komen en onder meer voor seizoenmigratie. Te denken valt aan bijvoorbeeld wildwissels of bomenlanen voor vleermuizen.

Uit de quick scan natuur (SAB, 2017) blijkt dat er binnen het plangebied lijnvormige elementen in de vorm van wilgensingels aanwezig zijn. Eén daarvan loopt ook verder buiten het plangebied door. Echter gezien de geringe omvang zal deze door vleermuizen nog niet intensief gebruikt kunnen worden. Andere kleine dieren kunnen de singel wel al gebruiken om zich tussen de agrarische gronden te verplaatsen.

Daarnaast is aan de noordzijde van het plangebied een permanent watervoerend element aanwezig. Deze sloot met haar oevers kan door vissen, amfibieën en reptielen als verbindingsroute worden gebruikt. Met de plannen vindt geen aantasting of belemmering van deze verbindingszone plaats, omdat met het voornemen de activiteiten en de voorzieningen niet aan de voorzijde, maar aan de achterzijde en op het bebouwd perceel worden beoogd. Om die reden blijft de functie in het gebied behouden.

3.6 Oppervlakte

In het Barro is vastgelegd dat er geen significante vermindering van de oppervlakte mag optreden. De provincie stelt dat bij de interpretatie van wat 'significante vermindering' betekent, zowel de planologische begrenzing in het geldende bestemmingsplan als de actuele natuuroppervlakte in het veld meegenomen moet worden.

Met het voornemen wordt circa 0,47 hectare grond in het plangebied, met een agrarische bestemming, bestemd als recreatie. Uit het veldonderzoek en gegevens van de provincie Utrecht en de NDFF volgt dat in het plangebied zeer weinig bijzondere natuurwaarden en agrarische natuurwaarden aanwezig zijn. De grond is in het verleden intensief gebruikt en bemest en bestaat uit een monocultuur grasland van Engels raaigras. Tevens is voor de grond geen specifiek natuurbeheertype vastgesteld, waardoor ter plaatse ook geen bijzondere natuurwaarden zijn beoogd.

3.7 Samenhang

Toetsingscriterium: aantasting door het voornemen van het geheel aan verbindingen, aaneengeslotenheid en robuustheid.

Uit voorstaande paragrafen blijkt dat de aspecten aaneengeslotenheid en robuustheid alsmede verbindingen niet door het voornemen worden aangetast. Bij een integrale beschouwing van deze aspecten kan derhalve worden geconcludeerd dat van aantasting van de samenhang geen sprake is.

3.8 Overzicht effecten

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de verwachte effecten van het plan op het NNN. Scoring van effecten is als volgt:

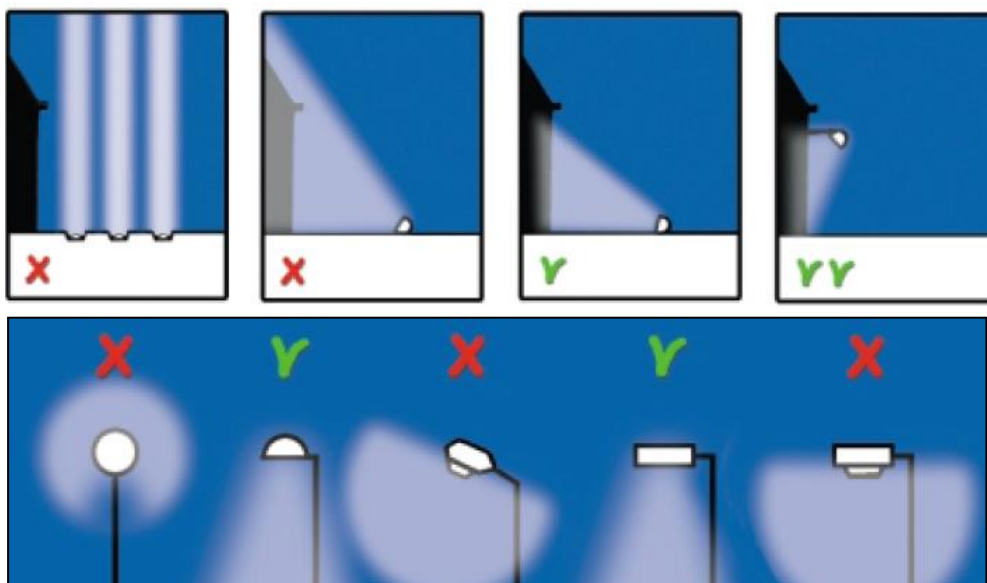
Significant negatief effect:	-
Niet significant negatief effect:	(-)
Geen effect	0
Niet significant positief effect:	(+)
Significant positief effect:	+

Criterium	Effect	Beschrijving effect
Natuurkwaliteit en -waarden:		
- Actuele natuurwaarden	0	
- Oude boskernen	0	
- Potentiële natuurwaarden	(-)	Klein verlies van mogelijk te ontwikkelen agrarische natuur.
	+	Positief effect door het stopzetten van de intensieve veehouderij en het verminderen van het aantal koeien.
- Abiotische omstandigheden	0	
- Overige omgevingsfactoren		
o Licht	(-)/-	Uitstraling verlichting leidt tot mogelijke verstoring

○ Stikstof	+	Verkleinen van veestapel leidt tot vermindering stikstof- uitstoot
○ Overig	0	
Aaneengeslotenheid & robuustheid		
Bijzondere plant- en diersoorten		
– Soorten van de Wet natuurbescher- ming	0	Potentie voor huismus en vleermuizen neemt toe door landschappelijke inpassing.
– Soorten van de Rode lijst	(-)	Biotoop vleermuizen verminderd mogelijk door eventuele toename kunstmatige verlichting
– Soorten van de Oranje lijst	0	
Essentiele verbindingen		
– faunapassages, ecoducten	0	
– foerageer- en migratieroutes	0	
Behoud van oppervlakte	(-)	Met het voornemen wordt circa 0,47 hectare grond in het plangebied, met een agrarische bestemming, bestemd als recreatie
Behoud van samenhang	0	

3.8.1 verstoring door licht

Uit voorgaande tabel blijkt dat enkel bij verstoring door licht een negatief effect te ver-
wachten is. Het is echter in de huidige situatie onduidelijk of dit effect wel of niet signi-
ficant is. Met simpele maatregelen kan er echter voor gezorgd worden dat in ieder ge-
val niet meer sprake is van een mogelijk significant negatief effect. Hierbij kan gedacht
worden aan het gebruik van energiezuinige LED-verlichtingsarmaturen, het toepassen
van een dimregime, het afschermen van reguliere verlichtingsarmaturen of het plaat-
sen van lage oriëntatieverlichting. Navolgende afbeelding toont de wijze waarop ver-
lichting dient te worden gerealiseerd om verstoring te minimaliseren.

Wijze waarop verlichting dient te worden gerealiseerd om verstoring te minimaliseren.

3.8.2 Plussen en minnen

Met het bestemmen van een nu nog agrarisch stuk grond naar de bestemming recreatie, gaat oppervlak van het NNN verloren en verliest dit zijn potentie voor het verhogen van de natuurwaarden. Echter, met het plan vinden ook positieve effecten plaats, namelijk ter plaatse is geen intensieve veehouderij meer mogelijk en wordt stikstofuitstoot verlaagd. Vooral het verlagen van de stikstofuitstoot zal een positief effect hebben voor het NNN. Al met al kan gesteld worden dat de voorziene plussen, de voorziene minnen teniet zullen doen en dat waarschijnlijk de plussen een groter effect zullen hebben dan de minnen.

4 Conclusie & Advies

4.1 Significant negatief effect?

Op het perceel Amerongerwetering 2 te Amerongen zijn een deel van de al aanwezige en de in de toekomst beoogde activiteiten en voorzieningen niet in overeenstemming met het vigerende bestemmingsplan 'Buitengebied Amerongen'. Om die reden is een partiële herziening van het bestemmingsplan noodzakelijk en is gezien de ligging van het plangebied in het NNN een nee, tenzij-toets uitgevoerd.

Uit voorliggende effectbeoordeling blijkt dat door toepassing van plussen en minnen geen sprake is van een significant negatief effect op de kenmerken en waarden van het NNN.

4.2 Vrijblijvende aanvullende maatregelen

In dit geval is een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied met als doel de aanwezigheid van plant- en diersoorten te bevorderen. Dit kunnen maatregelen zijn zoals:

- voor vleermuizen zouden vleermuiskasten kunnen worden aangebracht tegen de muur op minimaal drie meter met een omgeving vrij van verlichting en obstakels;
- het creëren van een geleidelijke overgang van de groene randen naar de omliggende gronden. Hierbij dient vegetatieontwikkeling in deze overgang gestimuleerd te worden. Dit kan positieve effecten hebben op het voorkomen van amfibieën;
- er kunnen kunstmatige nestkommen of zwaluwtillen worden gerealiseerd ten behoeve van de boerenzwaluw;
- waar mogelijk kan een poel of natuurvriendelijke oever worden aangelegd om de aanwezigheid van amfibieën of de ringslang te stimuleren;
- er kunnen nestkasten voor de huismus en ringmus worden opgehangen;
- er kunnen nestkasten voor steenuilen worden opgehangen;
- aanvullend realiseren van bloemrijke akkerranden met een bloemenmengsel waarin soorten als haver of rogge worden mee ingezaaid en aangrenzend besdragende (inheemse) heesters worden aangeplant kan het voedselaanbod voor vogels worden vergroot;
- Daarnaast kan door bijvoorbeeld snoei- en ander takhout van bomen los op elkaar te stapelen tot takkenhopen, een takkenwal of een houtril een geschikt biotoop voor diersoorten ontstaan. In een houtril kunnen vogels nestelen en schuilen, zoals winterkoning en heggenmus en biedt schuilmogelijkheden voor kleine zoogdieren.

Bijlage 1: Literatuurlijst

Kleijn, D. 2008. Effecten van geluid op wilde soorten – implicaties voor soorten betrokken bij de aanwijzing van Natura 2000-gebieden. Wageningen, Alterra. Rapportnummer 1705.

Provincie Utrecht. 2002. Werkdocument soortenbeleid - Onderdeel Flora. Mei 2002.

SAB. 2015. Akoestisch onderzoek industrielawaai Amerongerwetering 2 te Amerongen, Gemeente Utrechtse Heuvelrug. Projectnummer 120588,01. SAB, Arnhem.

SAB. 2017. Bestemmingsplan Amerongerwetering 2 te Amerongen, Gemeente Utrechtse Heuvelrug - Toelichting. Projectnummer 120588.01. SAB, Arnhem.

SAB. 2017. Quick scan natuur Amerongerwetering 2 te Amerongen, Gemeente Utrechtse Heuvelrug. Projectnummer 120588.01. SAB, Arnhem.

Websites:

- www.floron.nl
- www.IUCN.nl
- www.natuurloket.nl
- www.provincie-utrecht.nl
- www.ravon.nl
- www.sovon.nl
- www.telmee.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.vogelbescherming.nl